

Door Henk Jongsma, hoofdauteur Op niveau tweede fase

Wij?

Inleiding

'Wij' gingen met grote verwachtingen naar Rio, deze zomer. 'Wij' zouden daar even meer medailles halen dan vier jaar geleden in Londen. En dat kon ook, want 'wij' waren veel beter voorbereid. 'Wij' juichten als er een medaille werd gehaald, 'wij' waren diep teleurgesteld als een zekere medaille toch niet werd gehaald.

En 'wij' haalden het niet: 19 medailles, eentje minder dan vier jaar geleden. Maar toch hebben 'wij' het heel goed gedaan: 'Acht goud is net zoveel als landen als Italië en Australië. We hoorden bij de beste landen, op de allergrootste na,' zei Maarten van Bottenburg, hoogleraar Sportontwikkeling aan de Universiteit Utrecht (*NRC Handelsblad* 23 augustus 2016).

Onzin natuurlijk, ik ging niet naar Rio, en jij ook niet. Wij deden niets, we keken hooguit hoe anderen het deden. Maar waarom gaat het dan op radio en tv en in de kranten toch steeds over 'wij'? Willen we dat zelf of wordt het ons door de sportjournalistiek opgedrongen?

Daarover gaan de twee columns die je in deze lesbrief gaat lezen. 'Wat had ik eigenlijk met Sanne Wevers, behalve dat ze dezelfde taal spreekt?' vraagt Marcel van Roosmalen zich af. 'Ik begrijp niet waarom het EK atletiek een geslaagd event voor "ons land" wordt genoemd,' zegt Ko Colijn in zijn column. En jij, ben jij ook zo trots op 'onze' sporters? En ben je ook zo kwaad omdat 'wij' niet meededen aan het EK voetbal in Frankrijk deze zomer?

Het Maracanã stadion in Rio de Janeiro.

Opzet van deze lesbrief

- Je leest de column van Ko Colijn nauwkeurig (opdracht 1 t/m 5).
- Je leest de column van Marcel van Roosmalen (opdracht 6).
- Je vergelijkt de beide columns (opdracht 7 en 8).
- Je schrijft zelf een column (opdracht 9).

Niveau

Deze lesbrief is bestemd voor de klassen 3, 4 en 5 havo en 3 tot en met 6 vwo.

Column Ko Colijn

Staat alle aandacht voor sportprestaties nog wel in verhouding tot het 'nationale belang' dat ermee gediend zou zijn?

1 Nog twee weken sportzomer en dan is die diarree van chauvinisme gelukkig voorbij. Hoe komt het toch dat we ons, in de aanslagzomer, maandenlang druk maken over fietsers en beachvolleyballers die toch echt zichzelf en niet ons land op de kaart zetten? Om nog te zwijgen van kleiduivenschutters en handboogschutters van wie we nog nooit hadden gehoord, maar die als het om nationale medailles gaat opeens de journaaluitzendingen uit het rooster duwen?

2 Van een Italiaanse fietswedstijd tot en met de Olympische Spelen is drie maanden lang alles ondergeschikt gemaakt aan de dwaze opwinding over zoiets als trots, een simpele emotie die ik maar niet wil begrijpen als het gaat om prestaties waar ik zelf niets aan heb bijgedragen, en die niets zullen bijdragen aan mijn geluk. Ik begrijp niet waarom ik wildenthousiast zou moeten zijn over een autobezeten Limburger met een Belgische moeder die zijn rondjes anderhalve seconde harder gaat dan een Fin of die 'podium rijdt' dankzij een goede bandenwissel. Ik begrijp niet waarom ik zou moeten treuren om de Hollandse tennisser die 138ste op de wereldranglijst staat, om belastingtechnische reden in Monaco woont en voor de zoveelste keer in de eerste ronde van een toernooitje aan de andere kant van de wereld is uitgeschakeld. Ik begrijp niet waarom een radiomeneer me uitlegt dat Nederland door veel 'tegenslag' de eerste dag in Rio geen medailles heeft behaald, nadat hij me wekenlang heeft wijsgemaakt dat niets aan het toeval is overgelaten en 'onze' jongens en meisjes gedoodverfde favorieten waren.

De Giro d'Italia in Apeldoorn, 2016.

3 De tranen schieten me in de ogen als een televisiepresentator de zoveelste lusteloze voetbalavond in Frankrijk opent met de woorden: 'Goed nieuws voor Nederland! De wedstrijd Zwitserland-Albanië wordt komende zondag door scheidsrechter Björn Kuipers geleid!' Ik begrijp niet waarom ik twee weken lang steeds moet meetreuren met studiodeskundigen over de pech dat die supermarkeigenaar uit Oldenzaal 'helaas voor Nederland' het fluiten van de finale toch wel eens zou kunnen mislopen, omdat hij een strafschoep niet liet overnemen toen de keeper te vroeg had bewogen. Ik begrijp niet waarom de Europese Kampioenschappen atletiek een 'heerlijk geslaagd' event voor 'ons land' genoemd worden. Trouwens: Europees? De tv werd niet moe te herhalen dat het eigenlijk Keniase meiden zijn die alle loopnummers voor Turkije wonnen, waar er steevast over 'Nederlandse medaillekansen' wordt gesproken als Sifan Hassan zich in een oranje hempie aan de start meldt.

4 Ik begrijp niet waarom mijn oranjegevoel zou moeten opgroeien als een Duitse sprinter uit een Hollandse wielploeg een touretappe wint, of een Hollandse ploegleider steevast voor de camera wordt gesleept omdat een Brit dankzij Sky-miljoenen onverslaanbaar is. Ik begrijp niet waarom 'het slecht is voor het Nederlandse voetbal' als een elftal uit Almelo op een Portugese berg door een plaatselijke dorpsclub wordt uitgeschakeld, terwijl we onze veren staan te strijken als een Nederlandse voetballer zich weer eens voor een paar miljoen euro naar Portugal of Turkije laat verkopen. Ik begrijp niet waarom al die nationale fietsdeskundigen Bauke of Wouter al van tevoren tot winnaar van de wegwedstrijd uitroepen, en na afloop – om ons zwaargewonde oranjegevoel te deppen – wegkruipen in niet eerder gebruikte excuses als 'het was natuurlijk wel een vreemde koers, het Braziliaanse wegdek was gladder dan op de Cauberg, de warmte is anders dan in de Amstel Gold race, de waaiers anders dan in de Noordoostpolder, en onze renners hadden vandaag de focus en de benen niet'.

Tour de France, 2016.

5 Anders had oranje wel gewonnen.

6 Ik begrijp de zendtijd niet die twee jaar lang aan olympische kwalificatietoernooien is besteed en waarin judoka's tot in alle uithoeken van de wereld zijn gevolgd, die op de eerste dag van de Spelen na drie minuten gevloerd zijn en naar huis kunnen. Zuur voor die jongen, en alle respect voor zijn inspanning natuurlijk, maar staat de aandacht nog wel in verhouding tot het 'nationale belang' dat met al dat geïnvesteerde chauvinisme is gediend? Of is al dat chauvinisme een futiele poging om het grenzeloze van terreur en vluchtelingenstromen te verdringen?

Door: Ko Colijn, in *Vrij Nederland*, 13 augustus 2016.

Opdracht 1

Geef een omschrijving van de volgende woorden of woordgroepen.

Alinea	Woorden/woordgroepen	Omschrijving
1	twee weken sportzomer	
	chauvinisme	
	diarree van chauvinisme	
	de aanslagzomer	
	op de kaart zetten	
	uit het rooster duwen	
2	autobezeten	
	podium rijdt	
	om belastingtechnische reden	
	gedoodverfde favorieten	
3	studiodeskundigen	
	event	
4	mijn oranjegevoel	
	onze veren strijken	
	de waaiers	
	de focus	
	de benen	
6	een futiele poging	

Opdracht 2

- 1 De titel van deze column is een vraag. Welk antwoord geeft de schrijver in zijn column?
- 2 Met welk doel zou de schrijver een vraag boven zijn column gezet hebben?
- 3 Wat is dat '*nationale belang*'? Geef een zo concreet mogelijke omschrijving.
- 4 Waar zet de schrijver dat '*nationale belang*' tegen af?
- 5 Wat wil Colijn aan zijn lezers duidelijk maken? Wat is dus zijn hoofdgedachte?
- 6 Colijn eindigt zijn column met een vraag. Welke tegenstelling wordt in deze vraag gesuggereerd?

Opdracht 3

De schrijver vindt de aandacht voor veel gebeurtenissen in de sport sterk overdreven en voor hem niet van belang. Hij zegt dat vaak in een vragende vorm en hij gebruikt daarbij verschillende soorten argumenten.

Noteer in het schema achter de onderwerpen een stelling zoals Colijn die had kunnen formuleren. Dat kun je op twee manieren doen:

- Je kunt beginnen met *Ik heb geen belangstelling voor ...*
- Je kunt eindigen met *... interesseert me niet.*

Vul in de vierde kolom het argument of de argumenten in die Colijn bij dit onderwerp gebruikt.

Alinea	Onderwerp	Stelling	Argument(en)
1	fietsers en beachvolleyballers		
	kleidivenschieters en handboogschutters		

2	autobezeten Limburger		1
			2
	Hollandse tennisser		1
			2
	tegenslag op de eerste dag in Rio		
3	Europese kampioenschappen atletiek		1
			2
4	een Duitse sprinter		
	een elftal uit Almelo		
	een Nederlandse voetballer		
	niet eerder gebruikte excuses		

Opdracht 4

De schrijver stelt in deze tekst veel vragen, maar dat zijn vaak retorische vragen: meningen in de vorm van een vraag. Maar die meningen zijn min of meer tegengesteld aan die van de media.

Vul in het schema de antwoorden van de media in en de antwoorden die jij zou geven op dezelfde vraag.

Vraag	Antwoord media	Mijn antwoord
Waarom moet ik wildenthousiast zijn over een autobezeten Limburger?		
Waarom moet ik treuren om een Hollandse tennisser die in de eerste ronde is uitgeschakeld?		
Waarom moet ik blij zijn als een voetbalwedstrijd door een Nederlandse scheidsrechter wordt geleid?		
Waarom moet mijn oranjegevoel opgloeien als een Duitse sprinter uit een Nederlandse ploeg een etappe wint?		
Waarom is het slecht voor het Nederlandse voetbal als een elftal uit Almelo wordt uitgeschakeld?		

Opdracht 5

Ko Colijn laat ook met zijn woordkeus duidelijk merken hoe hij over sommige dingen denkt. Een goed voorbeeld vind je meteen in de eerste alinea: *die diarree van chauvinisme*.

Vul in het schema de gevraagde woorden of uitdrukkingen in en zet in de derde kolom wat er eigenlijk wordt bedoeld.

Alinea	Woord / uitdrukking	Werkelijke bedoeling
2	1	
	2	
	3	
3	1	
	2	
4	1	
	2	

Column Marcel van Roosmalen

Goud

1 Wandelend vanaf het Centraal Station richting Dam in Amsterdam passeerde ik een bord waarop werd bijgehouden hoeveel medailles Nederland tot dan toe had gewonnen bij de Olympische Spelen. Er waren er die daar voor gingen staan en een selfie maakten, zo belangrijk vonden ze die cijfers. De gedachte achter het plaatsen van zo'n bord was waarschijnlijk dat we ons beter voelen naarmate we beter presteren in Rio de Janeiro.

2 Zelf heb ik daar helaas geen aanleg voor.

3 Ik heb het wel gezien hoor, hoe Sanne Wevers haar evenwicht behield op de balk en onder aanzwellend commentaar van Hans van Zetten naar goud hupste. Zoals hij het ons vertelde was het net een sprookje. Alles was opeens bijzonder. Dat Sanne werd gecoacht door haar vader Vincent, dat ze een tweelingzus heeft die ook turnt en dat ze direct na een oefening altijd aantekeningen maakt in een schoolschrift zodat ze, mocht dat nodig zijn, verhaal kon gaan halen bij de jury. En verhip daar lag ze even later inderdaad van alles te noteren.

Wat had ik eigenlijk met Sanne Wevers, behalve dan dat ze uit Lichtenvoorde komt en dus dezelfde taal spreekt? Niets.

4 Het levensverhaal van de gedrongen Amerikaanse Simone Biles die de bronzen medaille won was veel interessanter. Die werd door haar oma bij haar alcoholistische en drugsverslaafde moeder weggehaald, naar een turnclub gebracht en was tot dan met drie gouden medailles 'de koningin van de Spelen'.

5 Maar wat deed dat er toe?

6 Sanne Wevers had goud! Wij hadden goud!

7 In de huiskamer keken we elkaar aan. 'Goud!' zei ik tegen de vriendin, 'kun jij het geloven?' Vanaf nu zou alles anders zijn.

8 Om het euforische gevoel vast te houden schakelden ze vanuit het beregezellige NOS-studiootje in Rio – want goud – direct door naar een kwartfinale van het beachvolleybal waarin twee oranje ploegen het tegen elkaar opnamen zodat we zeker zouden weten dat er nog meer Nederlanders zouden winnen.

9 De dag na de gouden medaille voelde ik me niet beter dan andere dagen. Eerder slechter, het kwam omdat onze langharige kat Duttie weer eens op de bank had gekotst. Terwijl ik de prut met een stuk keukenrol stond op te vegen werden op televisie de Nederlandse winnaars al weer behandeld. Ik zag Sanne voor de zoveelste keer naar goud springen en zag daarna de beelden van de huldiging in het Holland Heineken Huis waar ze behalve Nederlands bier weinig nodig hebben om helemaal uit hun plaat te gaan.

10 Ik wilde dat ik ook zo was. Dan schrobde ik nu geen kattenkots van de bank, maar Nederlandse kattenkots en dat is zoals 'we' allemaal weten veel leuker werk.

Simone Biles in Rio de Janeiro, 2016.

Door: Marcel van Roosmalen, in: *NRC Handelsblad*, 17 augustus 2016.

Opdracht 6

- 1 'Zelf heb ik daar helaas geen aanleg voor' (alinea 1). Waarvoor niet?
- 2 Waarom gebruikt de schrijver het woord *helaas* hier?
- 3 'Maar wat deed dat er toe?' (alinea 5). Waar slaat dat *dat* op?
- 4 Waarom deed dat er niet toe?

- 5 Vanaf nu zou alles anders zijn (alinea 7). Wat is dat alles?
- 6 Waardoor zou alles anders zijn?
- 7 Wat is een *euforisch gevoel* (alinea 8)?
- 8 *Ik wilde dat ik ook zo was* (alinea 10). Hoe?
- 9 Waarom zou dat schrobben dan veel leuker zijn?
- 10 Waarom staat we in de laatste zin tussen aanhalingstekens?
- 11 Waarom staat *wij* in *Wij hadden goud* (alinea 6) niet tussen aanhalingstekens?

Vergelijking

Opdracht 7

In het schema staat een aantal meningen. Geef van elke mening aan of hij van Colijn is, van Van Roosmalen, van beiden of van geen van beiden, door een kruisje in de betreffende kolom(men) te zetten.

Mening	Colijn	Van Roosmalen
We voelen ons beter naarmate Nederland beter presteert bij grote sportevenementen.		
De media zouden veel minder tijd moeten besteden aan de grote sportevenementen.		
Al die aandacht voor grote sportevenementen staat de aandacht voor de werkelijke wereldproblemen in de weg.		
Best belangrijk, al die grote sportsuccessen, maar mijn persoonlijke problemen zijn veel belangrijker.		
Al die sporters doen het niet voor Nederland, maar voor zichzelf.		
Al die sportprestaties maken mij persoonlijk niets gelukkiger.		
Alles uit het leven van een topsporter is interessant.		
Al die deskundigen weten er eigenlijk ook niets van.		

Opdracht 8

Een columnist doet uiteraard zijn best om lezers te trekken en om lezers geboeid te houden. Welke middelen gebruiken Colijn en Van Roosmalen? Zet weer een kruisje in de betreffende kolom.

Middel	Colijn	Van Roosmalen
nieuwsgierig makende titel		
persoonlijke anekdotes		
treffende voorbeelden		
opvallende woordkeus		
woordgrapjes		
scherpe uitspraken		
opvallende korte alinea's		
gevarieerde herhaling		
ironie		
sterke uitsmijter		

Schrijf een column

Je hebt nu twee columns gelezen, beide negatief over dat wij-gevoel bij grote sportevenementen. Maar het is natuurlijk niet voor niets dat aan die evenementen zo veel aandacht wordt besteed. Er zijn erg veel mensen die alles volgen en heel erg meeleven: treuren bij verlies, feesten bij succes. En is het nou zo erg dat je trots bent als 'wij' weer eens winnen?

Opdracht 9

Schrijf over dit onderwerp een column van tussen de 400 en 600 woorden.

Doe het zo

- 1** Bepaal je eigen standpunt.
- 2** Kijk naar de middelen die Colijn en Van Roosmalen gebruikten (opdracht 8) en noteer wat jij zou kunnen gebruiken.
- 3** Maak een schema, noteer kort wat in elke alinea aan de orde komt.
- 4** Schrijf een eerste versie. Let op je spelling en het gebruik van leestekens.
- 5** Laat je column aan twee medeleerlingen lezen en vraag ze om commentaar en eventuele aanvullingen. Alles is welkom.
- 6** Bekijk alles kritisch en gebruik wat overblijft in je definitieve versie.